

การพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย กรณีศึกษาโรงเรียน
สุเหร่าหะยีมิณา สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร
Development of Parents' Participation in Early Childhood
Education : A Case Study in Suraohayeemina School,
Nongchok District Office, Bangkok

เพ็ญญา พิสมัย¹ และ รศ.ดร.ศิริ ฮามสุโพธิ์²

Pennapa Pissamai¹ and Assoc. Prof. Dr. Siri Hamsupho²

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์

² ศศ.ด. (พัฒนศาสตร์) รองศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย 2) ศึกษาข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย 3) พัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโรงเรียนสุเหร่าหะยีมิณา สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้ปกครองของนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นอนุบาลในโรงเรียนสุเหร่าหะยีมิณา สำนักงานเขตหนองจอกกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2555 จำนวน 181 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโรงเรียนสุเหร่าหะยีมิณา สำนักงานเขตหนองจอก โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการร่วมดำเนินการและด้านการร่วมประเมินผลอยู่ในระดับปานกลางส่วนด้านการร่วมคิดและตัดสินใจ และด้านการร่วมวางแผนอยู่ในระดับน้อย 2) ข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาทั้ง 4 ด้าน พบว่า ผู้ปกครองต้องการให้ทางโรงเรียนแจ้งข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการประชุม การวางแผน การดำเนินงาน และการประเมินผล โดยระบุวัน เวลา และสถานที่ให้ชัดเจน 3) การพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัย โรงเรียนสุเหร่าหะยีมิณา สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร โดยกระบวนการสนทนากลุ่มประเด็นเฉพาะ (Focus Group Discussion) คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียน สรุปผลโดยรวมได้ ดังนี้ ให้ทางโรงเรียนแจ้งข่าวสารต่างๆ ให้ผู้ปกครองทราบ โดยใช้วิธีการที่หลากหลายมีคณะกรรมการสถานศึกษาจากหลายอาชีพ มีกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง มีการจัดประชุมผู้ปกครองก่อนเปิดภาคเรียนและปิดภาคเรียน การจัดกิจกรรมต่างๆ ควรให้ตรงกับวันหยุด ให้คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองเข้าร่วมประชุมสรุปผลหลังการจัดกิจกรรม เชิญผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง และแจ้งผลการประเมินในวันประชุมผู้ปกครองก่อนปิดภาคเรียน

คำสำคัญ : การพัฒนา / การมีส่วนร่วม / การจัดการศึกษา

ABSTRACT

The purposes of this study were: 1) to investigate a degree of participation among parents in management of early childhood education, 2) to examine suggestions concerning parents' participation in management of early childhood education, 3) to develop guidelines for parents' participation in management of early childhood education at Suraohayeemina School, Nongchok District Office, Bangkok. The population used in the study was 181 parents of students who were studying at kindergarten level in Suraohayeemina School, Nongchok District

Office, Bangkok, in academic year 2012. The tool used for collecting data was a questionnaire whose reliability coefficient was 0.98. The statistics used to collect data were frequency, percentage, mean, and standard deviation. The findings of study were as follows. 1) The overall parents' participation in management of early childhood education at Suraohayeemina School, Nongchok District Office, Bangkok, was at the moderate level. Considering it by aspect, it was found that the aspects of operating participation and of participation in evaluation were at the moderate level; whereas the aspects of participation in thinking and making a decision and of participation in planning were at the low level. 2) The suggestion of guidelines for participation in educational management in the 4 aspects showed that parents would like their school to inform them about meeting, management planning and evaluation through specifying the date, time and place clearly. 3) Development of parents' participation in management of early childhood education at Suraohayeemina School, Nongchok District Office, Bangkok, through focus group discussion among the teachers and educational personnel of the school can be concluded as follows. The school is required to inform parents about school affairs through diverse methods, to have members of educational institution committee coming from different careers, to have a parental network committee, to hold a meeting of parents both before opening and closing the academic semester, to arrange various activities on the weekends, to have a parental network committee participate in a meeting for concluding the result after the activities arrangement, to invite parents to participate in activity offered in anytime, and to inform parents of the evaluation result in the day of meeting among the parents before closing the semester.

Keywords : Development / Participation / Educational Management

บทนำ

การจัดการศึกษาของไทยในอดีตเป็นภาระหน้าที่ของชุมชน ความหลากหลายรูปแบบของการจัดการศึกษาที่เคยมีอยู่ในชุมชนได้สูญหายไปโดยรัฐได้เข้ามาควบคุมการศึกษาและนำเอาระบบการศึกษาของประเทศทางตะวันตกมาใช้แทนการจัดการศึกษาแบบเดิมระบบการศึกษาแบบใหม่นี้มีลักษณะเป็นแบบแผนเดียวกันทั้งประเทศโรงเรียนและครูในฐานะตัวแทนรัฐบาล และเป็นศูนย์กลางในการจัดการศึกษาทำให้เกิดผลที่ไม่พึงปรารถนาหลายประการต่อผู้คนและชุมชนและไม่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นยุคโลกาภิวัตน์ หรือโลกไร้พรมแดนอย่างในปัจจุบันการทำให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจะทำให้ทุกส่วนมีส่วนร่วมช่วยขับเคลื่อนให้การบริหารจัดการศึกษา ดำเนินไปตามความต้องการของผู้ปกครองและชุมชนพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545) มาตราที่ 22 กำหนดว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2552 : 5) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วม “ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน

ประชาชน ประชาสังคมและทุกส่วนของสังคมในการบริหารจัดการศึกษา และสนับสนุนส่งเสริมการศึกษา” การมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหลักสากลที่อารยประเทศให้ความสำคัญและเป็นประเด็นหลักที่สังคมไทยให้ความสำคัญเพื่อพัฒนาการเมืองเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ตามหลักธรรมาภิบาล ที่สถานศึกษาจะต้องเปิดโอกาส ให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน รับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจนั้น ได้ถูกกำหนดโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ในมาตรา 87 ที่ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ร่วมตัดสินใจและตรวจสอบทางเศรษฐกิจ สังคมการเมืองทุกด้านตั้งแต่ระดับชาติจนถึงระดับท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553 : 14-25)

การจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นการศึกษาที่เน้นการส่งเสริมพัฒนาการรวมทั้งการสร้างเสริมการเรียนรู้ การจัดการศึกษาต้องเป็นความต่อเนื่องจากบ้านสู่โรงเรียน และโรงเรียนสู่บ้านครอบครัวเหมือนงานการศึกษาเพราะครอบครัวเป็นแหล่งสถานศึกษาแรกของคนพ่อแม่คือครูคนแรกของลูก (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2547 : 36)

การจัดกิจกรรมเพื่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและโรงเรียนนั้นทั้งกิจกรรมที่ผู้ปกครองลงมือปฏิบัติเองจนถึงเป็นผู้รับข้อมูลข่าวสารวิธีการที่โรงเรียนจะจัดกิจกรรมที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนเช่นกิจกรรมโรงเรียน ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อแนะนำโรงเรียนกิจกรรมการฝึกอบรมกิจกรรมการแสดงของนักเรียนกิจกรรมสานสัมพันธ์ ได้แก่ การประชุมปรึกษาการเยี่ยมบ้านกิจกรรมสื่อสารสนเทศ ได้แก่ โทรศัพท์จดหมายข่าวแผ่นพับข้อมูลโรงเรียนกิจกรรมการศึกษา กิจกรรมการบริการและกิจกรรมการตัดสินใจในการวางแผนนโยบายโรงเรียนร่วมกับทางโรงเรียนแต่ละกิจกรรมคือการสนับสนุนการเรียนรู้จากโรงเรียนสู่บ้านและจากบ้านสู่โรงเรียนผู้ปกครองจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาและส่งเสริมเด็กในทุกๆ ด้าน

หลักสูตรการจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาให้ครอบคลุมเด็กทุกประเภทที่มีอายุระหว่าง 3 ถึง 6 ปี โดยจัดในลักษณะของการเตรียมความพร้อม โดยยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาเพื่อให้เด็กสามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุขได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนเข้ารับการศึกษาระดับประถมศึกษาและเป็นการพัฒนาเด็กโดยครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วม (กรมวิชาการ. 2546 : 2)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 ได้บัญญัติในเรื่องการเข้ามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 8 (2) คือการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคลครอบครัวชุมชนองค์กรชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอกชนองค์กรเอกชนองค์กรวิชาชีพสถาบันศาสนาสถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น

สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองของโรงเรียนสุเหร่าหะยีมีนาพบว่า มีเพียงบางด้านเท่านั้นเนื่องจากพ่อแม่ผู้ปกครองบางส่วนยังไม่ค่อยให้ความร่วมมือหรือเข้ามามีส่วนร่วมผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ระดับการศึกษาปฐมวัย พบว่าคณะกรรมการชี้ให้เห็นถึงความเร่งด่วนที่ต้องพัฒนาได้แก่ สถานศึกษาควรจัดสัมมนาให้ผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และองค์กรเอกชนให้มีความเข้าใจถึงการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย การมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางในการจัดการศึกษาสถานศึกษาและด้านเอกลักษณ์ของสถานศึกษา

จากความสำคัญและปัญหาดังที่กล่าวมาและเพื่อให้อุปสรรคของการปฏิรูปการศึกษารอบสองผู้วิจัยในฐานะเป็นครูของโรงเรียนสุเหร่าหะยีมีนาจึงเห็นความจำเป็นในการศึกษา

เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย กรณีศึกษาโรงเรียนสุเหร่าหะยีมีนาสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร อันจะเป็นข้อมูลสารสนเทศและเป็นการเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้มีมาตรฐานสูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย กรณีศึกษาโรงเรียนสุเหร่าหะยีมีนาสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย กรณีศึกษาโรงเรียนสุเหร่าหะยีมีนา สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยกรณีศึกษาโรงเรียนสุเหร่าหะยีมีนา สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวความคิดทฤษฎีและงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยและ ศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยไว้ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการวิจัย ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาระดับและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยขั้นตอนที่ 2 เป็นขั้นตอนของการหาแนวทางการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยนำผลจากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 มาสรุปเพื่อให้เห็นระดับปัญหาการมีส่วนร่วมในแต่ละด้าน พร้อมทั้งข้อเสนอแนะ

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือผู้ปกครองของนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นปฐมวัยโรงเรียนสุเหร่าหะยีมิณาสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ประจำปีการศึกษา 2555 จำนวน 181 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนสุเหร่าหะยีมิณาสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานครด้วยวิธีหาลัมประสิทธิ์แอลฟา โดยใช้สูตรของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 202-204) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.98

ตอนที่ 2 เป็นขั้นตอนของการหาแนวทางการมีส่วนร่วมโดยจัดกลุ่มสนทนาประเด็นเฉพาะ (Focus Group Discussion) จากข้อเสนอแนะที่ได้จากผู้ปกครองใช้เครื่องมือ ประกอบด้วย ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยจดบันทึก (Note Taker) เครื่องบันทึกเสียงแนวคำถามการสนทนากลุ่ม. แบบบันทึกข้อสรุปการจัดกลุ่มสนทนาประเด็นเฉพาะ (Focus Group Discussion) ของคณะครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนสุเหร่าหะยีมิณา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ตอนที่ 1

1. ขอบหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์ถึงผู้ปกครองนักเรียนระดับปฐมวัยโรงเรียนสุเหร่าหะยีมิณา
2. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์ถึงผู้ปกครอง เพื่อขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำส่งและเก็บคืนได้แบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด 181 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

ตอนที่ 2

1. ส่งหนังสือเชิญให้ผู้ร่วมสนทนากลุ่มตามกำหนดวัน เวลาและสถานที่

2. จัดการเพื่อเตรียมสถานที่ และจัดเตรียมอุปกรณ์ต่างๆ ที่จำเป็น
3. ดำเนินการจัดสนทนากลุ่มและบันทึกข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม
4. ประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1

1. นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์
2. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครองโดยใช้ค่าความถี่ร้อยละแล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบการอภิปรายผล
3. วิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (α) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (α) นำเสนอเป็นตารางประกอบการอภิปรายผล
4. ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด วิเคราะห์โดยค่าความถี่ นำเสนอเป็นตารางประกอบการอภิปรายผล

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการสนทนากลุ่ม ด้วยเทคนิควิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงการบริหารการมีส่วนร่วมในแต่ละด้าน และในภาพรวม โดยการจัดกลุ่มคำตอบที่คล้ายคลึงเข้าด้วยกัน เพื่อจำแนกประเภทของข้อเสนอแนะแล้วเรียบเรียงวิเคราะห์เป็นตารางประกอบความเรียง เพื่อนำไปสู่แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทั้ง 4 ด้าน ของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนสุเหร่าหะยีมิณาสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโรงเรียนสุเหร่าหะยีมิณาสำนักงานเขตหนองจอกโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการร่วมคิดและตัดสินใจอยู่ในระดับน้อยได้ค่าเฉลี่ย 2.39 ในด้านการร่วมวางแผนอยู่ในระดับน้อยได้ค่าเฉลี่ย 2.38 ส่วนในด้านการร่วมดำเนินการอยู่ในระดับปานกลางได้ค่าเฉลี่ย 3.05 และการร่วมประเมินผลอยู่ในระดับปานกลางได้ค่าเฉลี่ย 2.72 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยรวม

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	(N = 181)		ระดับ	อันดับ
	μ	α		
1. ด้านการร่วมคิดและตัดสินใจ	2.39	0.54	น้อย	3
2. ด้านการร่วมวางแผน	2.38	0.44	น้อย	4
3. ด้านการร่วมดำเนินการ	3.05	0.64	ปานกลาง	1
4. ด้านการร่วมประเมินผล	2.72	0.60	ปานกลาง	2
รวม	2.63	0.55	ปานกลาง	

1.1 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โรงเรียนสุเหร่าหะยีมิยา สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ด้านการร่วมคิดและตัดสินใจโดยรวมอยู่ในระดับน้อยเมื่อพิจารณา แต่ละด้านแล้วเรียงลำดับ 3 อันดับแรก ได้แก่ ร่วมกำหนดเนื้อหาสาระกิจกรรมการเรียนการสอน ร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนและร่วมคิดวิเคราะห์ เกี่ยวกับการบริหารงานปฐมวัย

1.2 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โรงเรียนสุเหร่าหะยีมิยาสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ด้านการร่วมวางแผนโดยรวมอยู่ในระดับน้อยเมื่อพิจารณาแต่ละด้านแล้วเรียงลำดับ 3 ลำดับแรก ได้แก่ ร่วมวางแผนเตรียมอาคารสถานที่ มีส่วนร่วมในการเสนอโครงการการจัดกิจกรรมของเด็กปฐมวัยและร่วมกำหนดความต้องการในการพัฒนาการศึกษาปฐมวัย

1.3 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โรงเรียนสุเหร่าหะยีมิยา สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ด้านการร่วมดำเนินการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา แต่ละด้านแล้วเรียงลำดับ 3 ลำดับแรก ได้แก่ ร่วมเป็นวิทยากรตามความถนัด ร่วมประสานหาแหล่งทุน สนับสนุนการศึกษาปฐมวัย ร่วมปรับปรุงอาคารสถานที่จัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย

1.4 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โรงเรียนสุเหร่าหะยีมิยา สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ด้านการร่วมประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละด้านแล้วเรียงลำดับ 3 ลำดับแรก ได้แก่ กำหนดขั้นตอน และวิธีการติดตามประเมินผลของโครงการต่างๆดำเนินการติดตามประเมินผล ตามขั้นตอนและวิธีการที่วางไว้ และรับทราบผลการประเมินจากองค์การ

ภายนอก

2. ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโรงเรียนสุเหร่าหะยีมิยา สำนักงานเขตหนองจอก ในด้านการร่วมคิดและตัดสินใจด้านการร่วมวางแผน ด้านการร่วมดำเนินการด้านการร่วมประเมินผลสรุปดังนี้ ผู้ปกครองต้องการให้ทางโรงเรียนแจ้งข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการประชุม การวางแผน การดำเนินงาน และการประเมินผล โดยระบุวัน เวลา และสถานที่ให้ชัดเจน

3. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย โรงเรียนสุเหร่าหะยีมิยา โดยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียน สรุปดังนี้ให้ทางโรงเรียนแจ้งข่าวสารต่างๆ ให้ผู้ปกครองทราบโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย มีคณะกรรมการสถานศึกษาจากหลายอาชีพ มีกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง มีการจัดประชุมผู้ปกครองก่อนเปิดภาคเรียนและปิดภาคเรียน การจัดกิจกรรมต่างๆ ควรให้ตรงกับวันหยุด ให้คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองเข้าร่วมประชุมสรุปผลหลังการจัดกิจกรรม เชิญผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง และแจ้งผลการประเมินในวันประชุมผู้ปกครองก่อนปิดภาคเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโรงเรียนสุเหร่าหะยีมิยาสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานครใน 4 ด้าน (กรมสามัญศึกษา 2544 : 6) โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของมานี โชติมา (2546 : 76-77) ที่พบว่าผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลโชติมา เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากและไม่สอดคล้องกับองอาจ นิลสุวรรณ (2551 : 96-97) ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกาด อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าในภาพรวมผู้ปกครองมีส่วนร่วม ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ น่าจะเนื่องมาจากข้อแตกต่างระหว่างผู้ปกครองที่อาศัยอยู่ในสังคมเมืองและผู้ปกครองที่อาศัยอยู่ในสังคมชนบทที่สังคมเมืองและผู้ปกครองที่อาศัยอยู่ในชนบท กล่าวคือผู้ปกครองนักเรียนระดับปฐมวัยโรงเรียนสุเหร่าหะยีมิยาสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่อยู่ในสังคมชนบทที่สังคมเมืองอาจมีทัศนคติต่อเรื่องการมีส่วนร่วม

ในการจัดการศึกษาว่าเป็นหน้าที่หลักของโรงเรียนไม่มีความจำเป็นที่ผู้ปกครองต้องเข้าไปแสดงความคิดเห็นไม่มีการแข่งขันกันในเรื่องพัฒนาการของบุตรหลานมากเท่ากับสังคมเมืองอีกทั้งผู้ปกครองส่วนใหญ่ ให้ความสำคัญกับการประกอบอาชีพรับจ้างเอกชนเป็นลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมเป็นหลัก และอาชีพส่วนตัว ค้าขาย ขับรถรับจ้างจึงไม่มีเวลาว่างพอที่จะให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนรวมถึงสถานภาพทางเศรษฐกิจที่ไม่ดีเหมือนผู้ปกครองในสังคมเมืองที่ผู้ปกครองมีฐานะมีอิทธิพลหนึ่ง ส่วนผู้ปกครองที่อยู่ในชนบทก็จะมีไม่มีการ เร่งรีบเรื่องเวลาในการประกอบอาชีพ จึงมีเวลาเข้ามา มีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการของบุตรหลาน

นอกจากนี้สาเหตุทั่วไปอีกประการหนึ่งมาจากระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ซึ่งพบว่าผู้ปกครองเด็กปฐมวัยโรงเรียนสุเหร่าหะยีมีระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าอนุปริญญาที่มีจำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 71.93 และมีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัย น้อยกว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาตั้งแต่อนุปริญญา ขึ้นไป ซึ่งมีจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 28.17 และอีกประการหนึ่งมาจากผู้ปกครองมีอาชีพและรายได้ แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับกรองกาญจน์ เขียวชัยวชิรากุล (2550 : 77) ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน ในกลุ่มสมาคมสหศึกษาสัมพันธ์ พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนในกลุ่มสหสัมพันธ์ สูงกว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้ปกครองที่มีลักษณะอาชีพรายได้ประจำมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนในกลุ่มสมาคมสหศึกษาสัมพันธ์ สูงกว่าผู้ปกครองที่มีลักษณะอาชีพมีรายได้ไม่แน่นอนและแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการสรุปปัญหาอุปสรรคพบว่า ผู้ปกครองไม่มีเวลาเพียงพอในการอบรมเลี้ยงดู ไม่มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนทราบข่าวจากทางโรงเรียนน้อยและมีข้อเสนอแนะคือ ควรเพิ่มวิธีการหลากหลายและส่งเสริมให้ผู้ปกครองรับทราบอย่างสม่ำเสมอ จัดให้มีการพบปะพูดคุยระหว่างผู้ปกครองกับครูประจำชั้น และควรมีการจัดกิจกรรมในวันเสาร์และวันอาทิตย์เพื่อให้ผู้ปกครองที่ทำงานประจำได้มีโอกาส ในการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัย โรงเรียนสุเหร่าหะยีมีนาล้านงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร สรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านการร่วมคิดและตัดสินใจผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องการให้ทางโรงเรียนแจ้งข่าวสารต่างๆ ให้ผู้ปกครองทราบ จัดประชุมผู้ปกครองถี่ขึ้น นัดในเวลาที่เหมาะสม ควรตรงกับวันอาทิตย์ มีการสร้างเครือข่ายผู้ปกครองน่าจะมีคณะกรรมการสถานศึกษามาจากหลายอาชีพ กำหนดวัตถุประสงค์ให้เข้าใจง่าย ซึ่งสอดคล้องกับกรองกาญจน์ เขียวชัยวชิรากุล (2550 : 78) ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน ในกลุ่มสมาคมสหศึกษาสัมพันธ์ พบว่า ข้อเสนอแนะคือ ควรเพิ่มวิธีการหลากหลายและส่งเสริมให้ผู้ปกครองรับทราบอย่างสม่ำเสมอ จัดให้มีการพบปะพูดคุยระหว่างผู้ปกครองกับครูประจำชั้น และควรมีการจัดกิจกรรมในวันเสาร์และวันอาทิตย์เพื่อให้ผู้ปกครอง ที่ทำงานประจำได้มีโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนมากขึ้น

2.2 ด้านการร่วมวางแผนผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องการให้ทางโรงเรียนแจ้งข่าวสารต่างๆ ให้ผู้ปกครองทราบ กำหนดวันประชุมที่เหมาะสม ให้มีการร่วมรับทราบแนวทางการวางแผน ซึ่งสอดคล้องกับนิตยา กอบนิลพรธณ (2548 : 162-163) ศึกษาสภาพและแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์ ลำานรายณ์ พบว่าแนวทางการมีส่วนร่วมควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นและจัดทำเอกสารเผยแพร่ข่าวสารงานในด้านกรวางแผนและกำหนดนโยบายการประสานงานกับผู้ปกครองล่วงหน้าโดยส่งจดหมายเวียนและชี้แจงรายละเอียดเพิ่มเติมให้ชัดเจน

2.3 ด้านการร่วมดำเนินการผู้ปกครอง ส่วนใหญ่ต้องการให้ทางโรงเรียนแจ้งข่าวสารต่างๆ ให้ผู้ปกครองทราบล่วงหน้า ขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง และให้ผู้ปกครองเข้ารับฟังและอบรม เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาร่วมประชุมศึกษาศาเหตุของปัญหา และร่วมประชุมแก้ไขปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับกิตติ กรทอง (2552 : 106) ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่าข้อเสนอแนะคือให้จัดหาอาสาสมัครช่วยเหลือศูนย์ให้สมาคมผู้ปกครองและครูช่วยประชาสัมพันธ์ศูนย์กับผู้ปกครอง

2.4 ด้านการร่วมประเมินผลผู้ปกครองต้องการให้ทางโรงเรียนทำแบบฟอร์มรายละเอียดการประเมินและข้อเสนอแนะมาให้ผู้ปกครอง ให้ทางโรงเรียนทำการประเมินแล้วแจ้งผลการประเมินให้ผู้ปกครองทราบ และให้กระจายข้อมูลและรายงานความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับทางโรงเรียนให้ผู้ปกครองทราบ ซึ่งไม่สอดคล้องกับนิตยา กอบนิลพรรณ (2548 : 162-163) ศึกษาสภาพและแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์ ลำานารายณ์ พบว่าแนวทางการมีส่วนร่วมควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและจัดทำเอกสารเผยแพร่ข่าวสารงานในด้านกรวางแผนและกำหนดนโยบายการประสานงานกับผู้ปกครองล่วงหน้าโดยส่งจดหมายเวียนและชี้แจงรายละเอียดเพิ่มเติมให้ชัดเจน

3. การพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัย โรงเรียนสุเหร่าหะยีมิยา สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร โดย กระบวนการสนทนากลุ่มประเด็นเฉพาะ (Focus Group Discussion) คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียน สรุปลงผลโดยรวมได้ดังนี้ ให้ทางโรงเรียนแจ้งข่าวสารต่างๆ ให้ผู้ปกครองทราบ โดยใช้วิธีการที่หลากหลายมีคณะกรรมการสถานศึกษามาจากหลายอาชีพ มีกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง มีการจัดประชุมผู้ปกครองก่อนเปิดภาคเรียนและปิดภาคเรียน การจัดกิจกรรมต่างๆ ควรให้ตรงกับวันหยุด ให้คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองเข้าร่วมประชุมสรุปผลหลังการจัดกิจกรรม เชิญผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง และแจ้งผลการประเมินในวันประชุมผู้ปกครองก่อนปิดภาคเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรองกาญจน์ เชิญชัยชिरากุล (2550 : 124) ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน ในกลุ่มสมาคมสหศึกษาสัมพันธ์ พบว่ามีข้อเสนอแนะคือ ควรเพิ่มวิธีการที่หลากหลายและส่งข่าวให้ผู้ปกครองรับทราบอย่างสม่ำเสมอ จัดให้มีการพบปะพูดคุยระหว่างผู้ปกครองกับครูประจำชั้น และควรมีการจัดกิจกรรมในวันเสาร์และวันอาทิตย์เพื่อให้ผู้ปกครองที่ทำงานประจำได้มีโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า โดยรวมผู้ปกครองมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้าน

การร่วมดำเนินการและด้านการร่วมประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือด้านการร่วมคิดและตัดสินใจ และด้านการร่วมวางแผน ดังนั้น ผู้บริหารควรหาวิธีการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้น

2. โรงเรียนสุเหร่าหะยีมิยา สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานครควรส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้ปกครองทราบถึงบทบาทของตนเองในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและจะส่งผลดีให้กับบุตรหลานของท่านมากยิ่งขึ้น

3. โรงเรียนต่างๆ ที่อยู่ในเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร สามารถนำข้อมูลที่เป็นผลจากการวิจัยในครั้งนี้เป็นแนวทางในการสนับสนุนให้ผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้ระดับก่อนประถมศึกษาและระดับประถมศึกษาได้เลย เพราะแต่ละโรงเรียนจะมีบริบทใกล้เคียงกัน และกลุ่มผู้ปกครองก็มีอาชีพและระดับการศึกษาคล้ายคลึงกัน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความเข้าใจของผู้ปกครองในบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของบุตรหลานในสถานศึกษา
2. ควรนำแนวทางที่ได้ไปทำวิจัยเชิงปฏิบัติเพื่อตั้งผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
3. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นอุปสรรคและปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมต่อการเข้ามามีส่วนร่วม ของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2546). **หลักสูตรปฐมวัย**. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมสามัญศึกษา. (2544). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2544**. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.
- กิตติ กรทอง. (2552). **การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- กรองกาญจน์ เชิญชัยชिरากุล. (2550). **การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน ในกลุ่มสหศึกษาสัมพันธ์**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สมุทรปราการ : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2547). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : เอดิสันเพรส โปรดักส์.

นิตยา กอบนิลพรรณ. (2548). สภาพและแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์ ลำน้ำรายณ์. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

มานี โชติมา. (2546). การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชติมา เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2552). แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2552-2559) (ฉบับสรุป). กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). วิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

องอาจ นิลสุวรรณ. (2551). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกาด อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.

Cronbach, L. (1990). *Essential of Psychological Testing*. 5th ed., New York : Harper Collins Publishers.

